श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये उत्तरकाण्डे

॥ विंशः सर्गः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

॥ विंशः सर्गः ॥

नारदेन रावणस्य प्रबोधनं तस्य प्रेरणया रावणस्य युद्धार्थं यमलोके गमनं नारदस्य तद्विषये विचारश्च

ततो वित्रासयन् मर्त्यान् पृथिव्यां राक्षसाधिपः।
आससाद घने तस्मिन् नारदं मुनिपुङ्गवम् ॥ **7.20.1** ॥

तस्याभिवादनं कृत्वा दशग्रीवो निशाचरः।
अब्रवीत् कुशलं पृष्ट्वा हेतुमागमनस्य च ॥ **7.20.2** ॥

नारदस्तु महातेजा देवर्षिरमितप्रभः।
अब्रवीन्मेघपृष्ठस्थो रावणं पुष्पके स्थितम् ॥ **7.20.3** ॥

राक्षसाधिपते सौम्य तिष्ठ विश्रवसः सुत।
प्रीतोऽस्म्यभिजनोपेत विक्रमैरूर्जितैस्तव ॥ **7.20.4** ॥

विष्णुना दैत्यघातैश्च गन्धर्वोरगधर्षणैः।
त्वया समं विमर्दैश्च भृशं हि परितोषितः ॥ **7.20.5** ॥

किञ्चिद् वक्ष्यामि तावत् तु श्रोतव्यं श्रोष्यसे यदि।
तन्मे निगदतस्तात समाधिं श्रवणे कुरु ॥ **7.20.6** ॥

किमयं वध्यते तात त्वयावध्येन दैवतैः।
हत एव ह्ययं लोको यदा मृत्युवशं गतः ॥ **7.20.7** ॥

देवदानवदैत्यानां यक्षगन्धर्वरक्षसाम्।
अवध्येन त्वया लोकः क्लेष्टुं योग्यो न मानुषः ॥ **7.20.8** ॥

नित्यं श्रेयसि सम्मूढं महद्भिर्व्यसनैर्वृतम्।
हन्यात् कस्तादृशं लोकं जराव्याधिशतैर्युतम् ॥ **7.20.9** ॥

तैस्तैरनिष्टोपगमैरजस्रं यत्र कुत्र कः।
मतिमान् मानुषे लोके युद्धेन प्रणयी भवेत् ॥ **7.20.10** ॥

क्षीयमाणं दैवहतं क्षुत्पिपासाजरादिभिः।
विषादशोकसम्मूढं लोकं त्वं क्षपयस्व मा ॥ **7.20.11** ॥

पश्य तावन्महाबाहो राक्षसेश्वर मानुषम्।
मूढमेवं विचित्रार्थं यस्य न ज्ञायते गतिः ॥ **7.20.12** ॥

क्वचिद् वादित्रनृत्यादि सेव्यते मुदितैर्जनैः।
रुद्यते चापरैरार्तैर्धाराश्रुनयनाननैः ॥ **7.20.13** ॥

मातापितृसुतस्नेहभार्याबन्धुमनोरमैः।
मोहितोऽयं जनो ध्वस्तः क्लेशं स्वं नावबुध्यते ॥ **7.20.14** ॥

तत्किमेवं परिक्लिश्य लोकं मोहनिराकृतम्।
जित एव त्वया सौम्य मर्त्यलोको न संशयः ॥ **7.20.15** ॥

अवश्यमेभिः सर्वैश्च गन्तव्यं यमसादनम्।
तन्निगृह्णीष्व पौलस्त्य यमं परपुरञ्जय ॥ **7.20.16** ॥

तस्मिञ्जिते जितं सर्वं भवत्येव न संशयः।
एवमुक्तस्तु लङ्केशो दीप्यमानं स्वतेजसा ॥ **7.20.17** ॥

अब्रवीन्नारदं तत्र सम्प्रहस्याभिवाद्य च।
महर्षे देवगन्धर्वविहार समरप्रिय॥ **7.20.18**॥

अहं समुद्यतो गन्तुं विजयार्थं रसातलम्।
ततो लोकत्रयं जित्वा स्थाप्य नागान् सुरान् वशे॥ **7.20.19**॥

समुद्रममृतार्थं च मथिष्यामि रसालयम्।
अथाब्रवीद् दशग्रीवं नारदो भगवानृषिः॥ **7.20.20**॥

क्व खल्विदानीं मार्गेण त्वयेहान्येन गम्यते।
अयं खलु सुदुर्गम्यः प्रेतराजपुरं प्रति॥ **7.20.21**॥

मार्गो गच्छति दुर्धर्ष यमस्यामित्रकर्शन।
स तु शारदमेघाभं हासं मुक्त्वा दशाननः॥ **7.20.22**॥

उवाच कृतमित्येव वचनं चेदमब्रवीत्।
तस्मादेवमहं ब्रह्मन् वैवस्वतवधोद्यतः॥ **7.20.23**॥

गच्छामि दक्षिणामाशां यत्र सूर्यात्मजो नृपः।
मया हि भगवन् क्रोधात् प्रतिज्ञातं रणार्थिना॥ **7.20.24**॥

अवजेष्यामि चतुरो लोकपालानिति प्रभो।
तदिह प्रस्थितोऽहं वै पितृराजपुरं प्रति॥ **7.20.25**॥

प्राणिसङ्क्लेशकर्तारं योजयिष्यामि मृत्युना।
एवमुक्त्वा दशग्रीवो मुनिं तमभिवाद्य च॥ **7.20.26**॥

प्रययौ दक्षिणामाशां प्रविष्टः सह मन्त्रिभिः।
नारदस्तु महातेजा मुहूर्तं ध्यानमास्थितः॥ **7.20.27**॥

चिन्तयामास विप्रेन्द्रो विधूम इव पावकः।
येन लोकास्त्रयः सेन्द्राः क्लिश्यन्ते सचराचराः॥ **7.20.28** ॥

क्षीणे चायुषि धर्मेण स कालो जेष्यते कथम्।
स्वदत्तकृतसाक्षी यो द्वितीय इव पावकः॥ **7.20.29** ॥

लब्धसंज्ञा विचेष्टन्ते लोका यस्य महात्मनः।
यस्य नित्यं त्रयो लोका विद्रवन्ति भयार्दिताः॥ **7.20.30** ॥

तं कथं राक्षसेन्द्रोऽसौ स्वयमेव गमिष्यति।
यो विधाता च धाता च सुकृतं दुष्कृतं तथा॥ **7.20.31** ॥

त्रैलोक्यं विजितं येन तं कथं विजयिष्यते।
अपरं किं तु कृत्वैवं विधानं संविधास्यति॥ **7.20.32** ॥

कौतूहलसमुत्पन्नो यास्यामि यमसादनम्।
विमर्दं द्रष्टुमनयोर्यमराक्षसयोः स्वयम्॥ **7.20.33** ॥

॥ इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये
उत्तरकाण्डे विंशः सर्गः॥